



CIPE
R

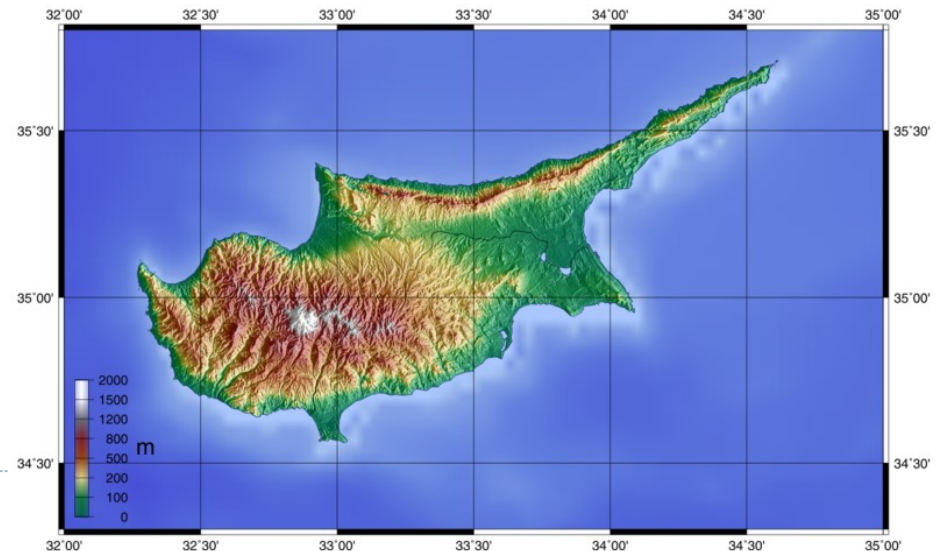
OSNOVNI PODATKI

- ▶ **Uradno ime:** Kipriaki Dimokratia (grško), Kibris Cumhuriyeti (turško), Republika Ciper
- ▶ **Državna ureditev:** predsedniška republika z enodomnim parlamentom
- ▶ **Površina:** 9251 km² (3355 km² turški del)
- ▶ **Število prebivalcev:** 855.000 (2005)
- ▶ **Gostota poselitve:** 90 preb/km²
- ▶ **Glavno mesto:** Nikozija (grško Levkosia, turško Lefkosa)
- ▶ **Uradna jezika:** grški, turški
- ▶ **BDP:** \$20.028/preb (2005)
- ▶ **Denarni enoti:** ciprski funt (CYP), turška lira (TRL)
- ▶ **Narodnostna sestava:** Grki 77%, Turki 18%, drugi 5%



LEGA IN POVRŠJE

- ▶ Leži na istoimenskem otoku v V delu Sredozemskega morja
- ▶ 225 km dolg in 90 km širok otok
- ▶ JZ del obsega iz magmatskih kamnin zgrajeno hribovje Troodos □ najvišji vrh Chionistra (tudi imenovan Olympus) - 1951m
- ▶ Ravnina Mesaoria □ po nastanku tektonska udorina med Troodosom na J in Kirenejskim hribovjem na S, zapolnjena s terciarnimi in kvartarnimi naplavinami
- ▶ Po S delu otoka se vleče 150km dolgo Kirenejsko hribovje □ iz jurskih apnencev □ proti SV se nadaljuje na dolg polotok Karpassos

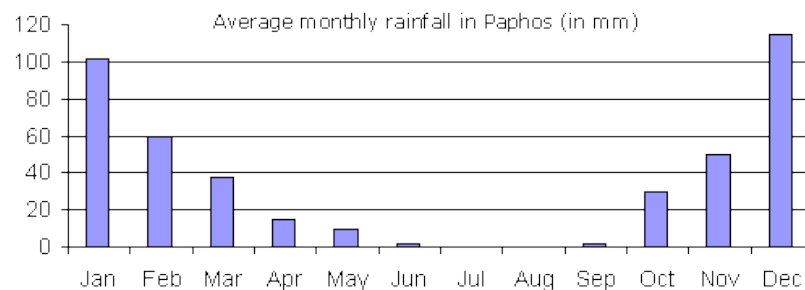
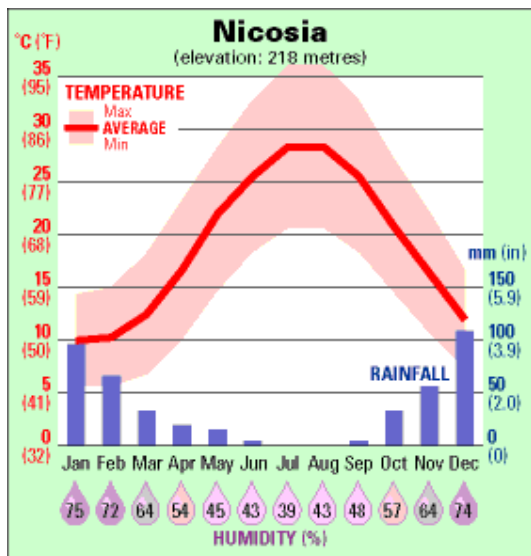


PODNEBJE

- ▶ Sredozemsko
- ▶ Vroča poletja, mile zime
- ▶ Večina padavin od novembra do marca ☐ v osrednji ravnini 350-500mm, v hribovju do 1000mm

PRIMER:

Nikozija (januarska temperatura: 10°C, julijska temperatura 28,4°C, 439 mm padavin)



VODOVJA IN REKE

- ▶ Vodni tokovi so kratki in poleti večinoma presahne
- ▶ Najdaljša reka je Pedieos (100 km) - izvira v gorovj Troodos, teče skozi ravnino Mesaorio, skozi presto Nikozijo, izliva v zalivu Famagusta



TLA IN RASTJE

- ▶ Najrodovitnejša tla na mlajših naplavinah v osrednji ravnini, vendar so precejšnja območja prizadeta zaradi erozije
- ▶ Rastje v nižjih legah je makija, višje so ohranjeni ostanki nekdanjih gozdov (bor, hrast, cipresa, libanonska cedra)
- ▶ Obsežne površine so pogozdili z borovci in evkalipti, tako da gozdovi pokrivajo že 20% površine



CIPER – ENOTNA DRŽAVA?

- ▶ Razdeljen politično, etnično in religijsko na **dva popolnoma različna dela** oziroma na dve državi

ZGODOVINA

- ▶ Vladarji daleč v preteklosti: Asirska ljudstva, Egipčani, Perzijci, Rimljani
- ▶ Do l. 1959 britanska kolonija
- ▶ Večinsko grško prebivalstvo si je prizadevalo za priključitev Grčiji, čemur so nasprotovali Turki na S
- ▶ Po osamosvojitvi 1960 država ni ostala dolgo enotna, trenja med skupnostma so se še povečala
- ▶ Častniki iz vrst ciprskih Grkov so ob podpori vojaške hunte iz Grčije l. 1974 izvedli državni udar
- ▶ Turčija je na S del otoka poslala svojo vojsko, da bi zaščitila tamkajšnjo turško skupnost.
- ▶ Ciper se je razdelil na 2 dela, ciprski Turki pa so l. 1984 razglasili neodvisno Turško republiko Severni Ciper, ki je razen Turčije ni priznala nobena druga država
- ▶ **Danes skupnosti živita povsem ločeno:**
 - ▶ J del: 95 % Grkov
 - ▶ S del: 99 % Turkov
- ▶ Pri prečkanju meje med S in J Ciprom je še vedno potrebno pokazati potni list

Ločuje jih razmejitvena črta (t. i. Atilova črta), ob njej razporejene mirovne sile OZN



SREDOZEMSKO MORJE

TURŠKA REPUBLIKA
SEVERNI CIPER

REPUBLIKA
CIPER

Nikozija

Famagusta

Larnaka

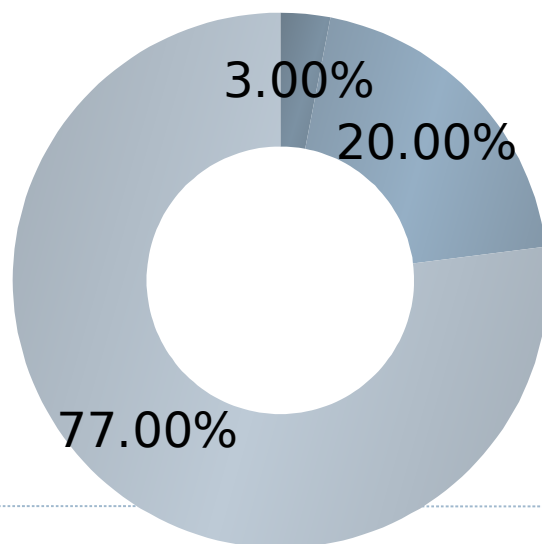
Limassol



britanske vojaške baze

GOSPODARSTVO

- ▶ Včasih stabilno gospodarstvo, tujim vlagateljem omogočalo velike davčne olajšave se je v letu 2013 tako močno zamajalo, da je potrebovalo celo pomoč Evropske unije
- ▶ Delitev Cipra 1974 je prinesla velike gospodarske spremembe na dotlej pretežno kmetijski otok
- ▶ Čeprav so v turškem delu ostali 1/3 tovarn, več kot 1/2 obdelovalne zemlje, 2/3 turističnih zmogljivosti in glavno pristanišče, si je **J del** v nekaj letih **odlično opomogel**, razvoj v **S delu** pa je zelo **počasen**
- ▶ V 90. letih je Ciper postal pomemben davčni paradiž z ustrežno lego med Evropo in Bližnjim vzhodom
 - Primarni sektor (večinoma kmetijstvo)
 - Sekundarni sektor (industrija in gradbeništvo)
 - Terciarni sektor (storitve)

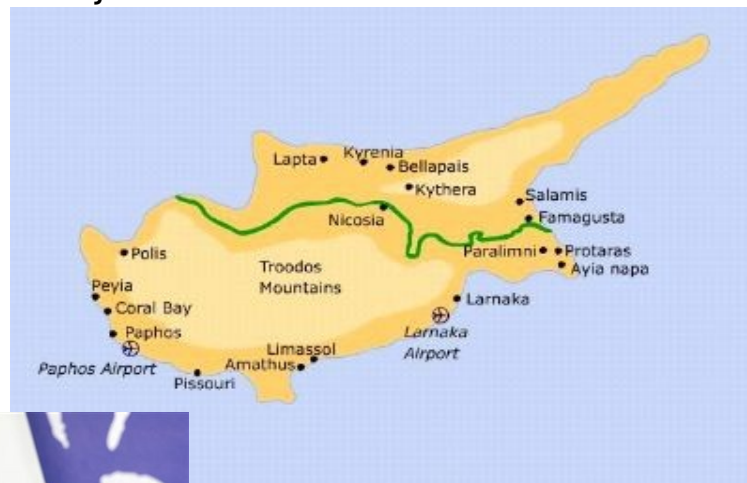


REPUBLIKA CIPER

- ▶ **Predsednik republike**, ki ga izvolijo vsake 5 let na splošnih volitvah, je **hkrati predsednik vlade**
- ▶ **Naloga:** imenuje ter odstavlja ministre
- ▶ Enodomni Predstavniški dom ima po ustavi **80 članov** (izvolijo vsake 5 let na splošnih volitvah)
- ▶ Volilno pravico imajo vsi ciprski državljani starejši od 18 let



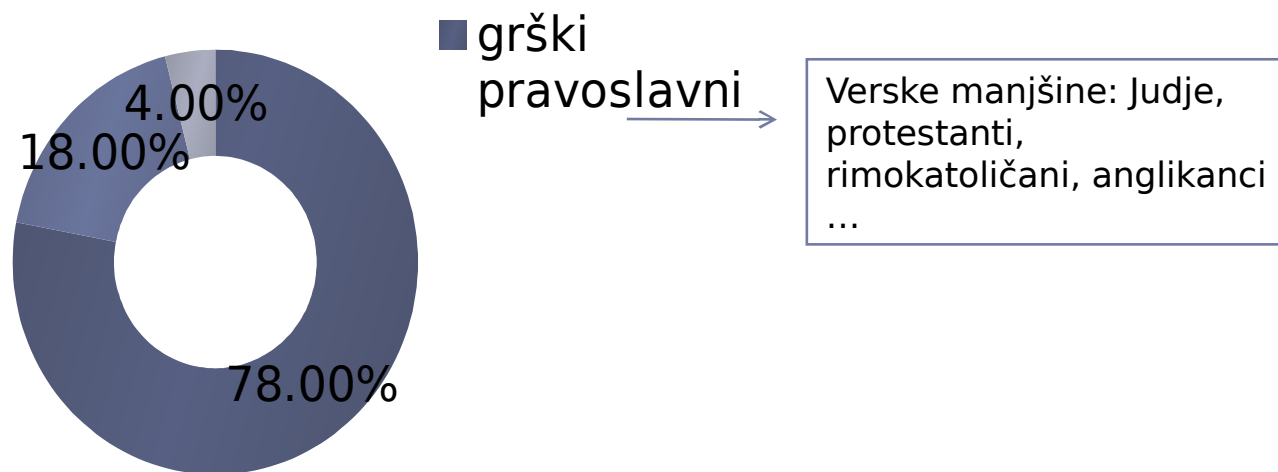
Nicos Anastasiades



RELIGIJA

- ▶ Znan kot ena najbolj vernih držav v Evropski uniji

Prebivalstvo glede na vero








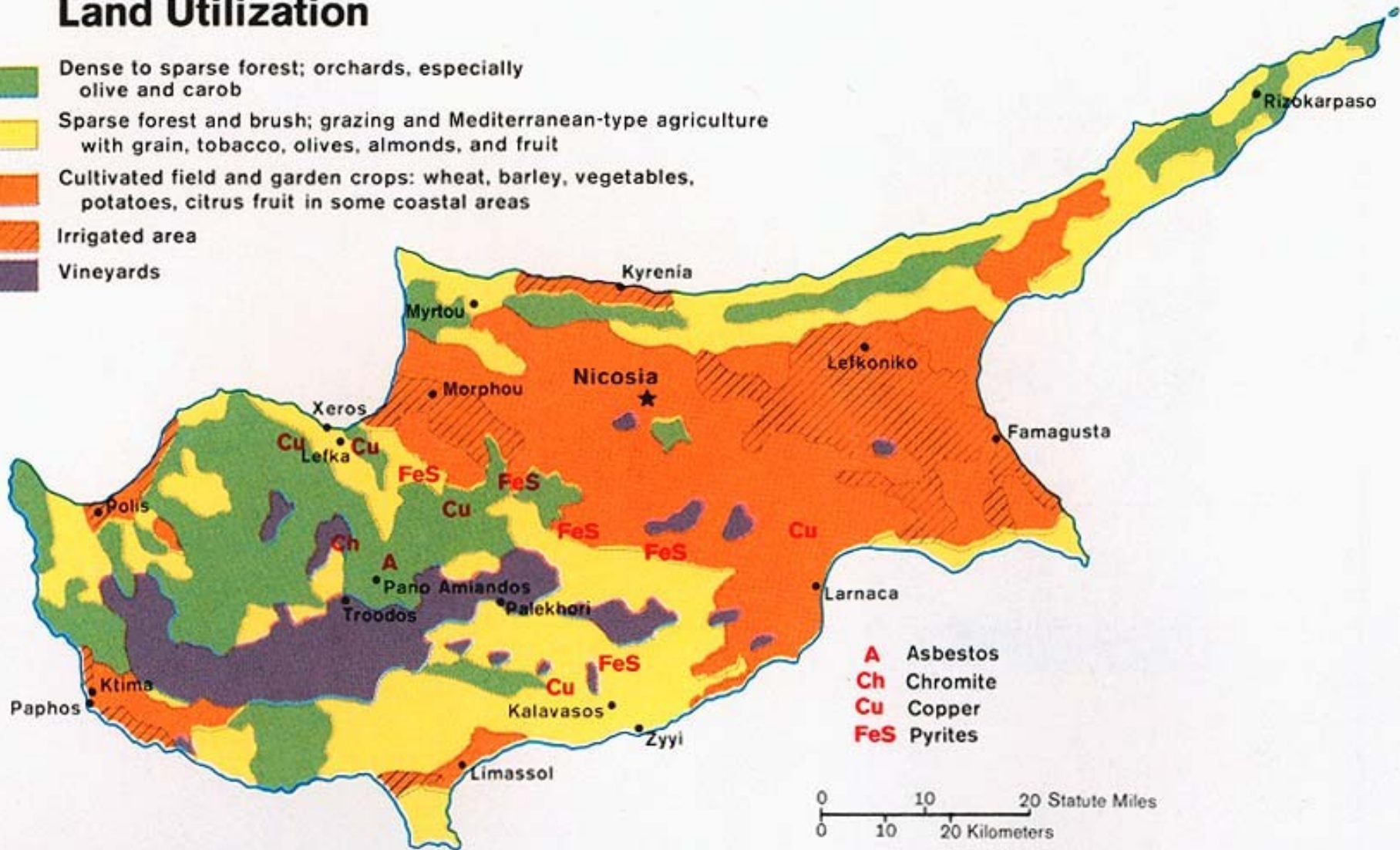
KMETIJSTVO

- ▶ V **J delu** kmetijstvo manj pomembno kot je bilo, po delitvi otoka uspešno preusmerilo v **pridelovanje**:
 - ▶ Krompirja
 - ▶ Povrtnin
 - ▶ Južnega sadja za izvoz (pomaranče, limone, mandarine, grenivke)
 - ▶ Grozdja
 - ▶ Tobaka
 - ▶ Pšenice
- ▶ Živinoreja je slabše razvita, predvsem za domače potrebe
- ▶ Velik problem je **pomanjkanje vode za umetno namakanje** □ 1993 so dogradili dva akvadukta iz Z hribovja in 1997 odprli 1. tovarno za razsoljevanje morske vode



Land Utilization

-  Dense to sparse forest; orchards, especially olive and carob
-  Sparse forest and brush; grazing and Mediterranean-type agriculture with grain, tobacco, olives, almonds, and fruit
-  Cultivated field and garden crops: wheat, barley, vegetables, potatoes, citrus fruit in some coastal areas
-  Irrigated area
-  Vineyards



- A** Asbestos
- Ch** Chromite
- Cu** Copper
- FeS** Pyrites

RUDARSTVO IN ENERGETIKA



- ▶ Ciper je brez rud in fosilnih energijskih virov
- ▶ J del: pridobivanje **sadra** in **bentonita**
- ▶ V antiki izjemno pomembna ležišča **bakra** so zaradi prevelikega izkoriščanja v celoti **izčrpana**
- ▶ Skoraj vso električno energijo pridobijo v **termoelektrarnah** na uvožena tekoča goriva
- ▶ **Izkoriščanje sončne** in **vetrne energije**



INDUSTRIJA

- ▶ J del: sta najpomembnejši izvozno usmerjeni **tekstilna** in **obutvena industrija** □ vse bolj ju ogroža konkurenca vzhodnoazijskih držav
- ▶ Ob koncu 80. let in kasneje so razvili:
 - ▶ **Tobačna**
 - ▶ **Kovinska**
 - ▶ **Živilska** (predelava sadja in povrtnine, brezalkoholne pijače)
 - ▶ **Farmacevtska**
 - ▶ **Petrokemična** (rafinerija nafte v Larnaki)
 - ▶ **Cementna** industrija



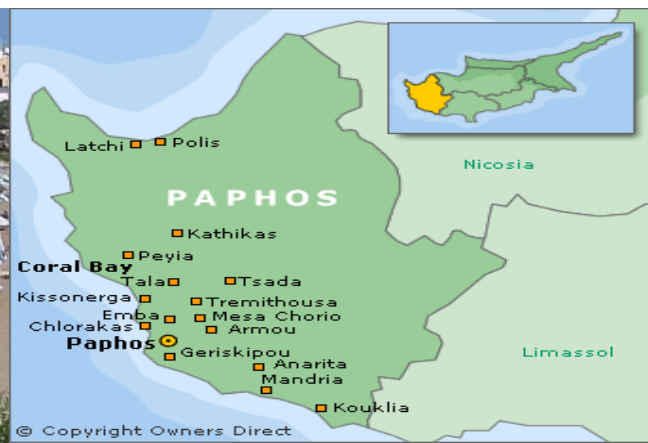
PROMET

- ▶ Posebnost otoka: **nima železniškega prometa**
- ▶ Razvit **cestni, ladijski** (5. država na svetu po količini ladij), **letalski promet** (mednarodni letališči Larnaka in Pafos)



TURIZEM

- ▶ Ob delitvi otoka je **večina hotelov** ostala **v S delu** otoka, vendar je tam nekdanji cvetoči turizem zaradi mednarodne zapore precej zamrl
 - ↓
- ▶ Nasprotno pa je v **J delu** doživel silovit razcvet in **postal eno najpomembnejših dejavnosti**
- ▶ Načrtna je usmeritev v turizem srednjega in višjega razreda
- ▶ Največ turistov prihaja iz VB, glavni središči sta **Larnaka** in **Pafos**
- ▶ Otok je mogoče prevoziti v nekaj urah, ponuja številne koticke za raziskovanje
- ▶ Znane so dolge peščene plaže, lahko se pohvalijo tudi s plažami, na katerih gnezdijo **zaščitene želve karete**
- ▶ Vse več možnosti se odpira **za ljubitelje kolesarjenja** in **planinarjenja**
- ▶ Gorovje Trodos se dviga dovolj visoko, zato je pozimi primeren za **smučanje**, poletje pa zaradi visokih temperatur idealno predvsem za plavanje



KIRENIJA

- ▶ Romantično **pristaniško mestece** na S obali
- ▶ Bizantinska trdnjava iz 10. st., kjer se nahaja najstarejša grška ladja, ki si jo kdajkoli izkop
- ▶ Neokrnjene plaže



FAMAGUSTA (Mesto duhov)

- ▶ Območje na V obali otoka
- ▶ Dolge peščene plaže s kristalno čistim morjem

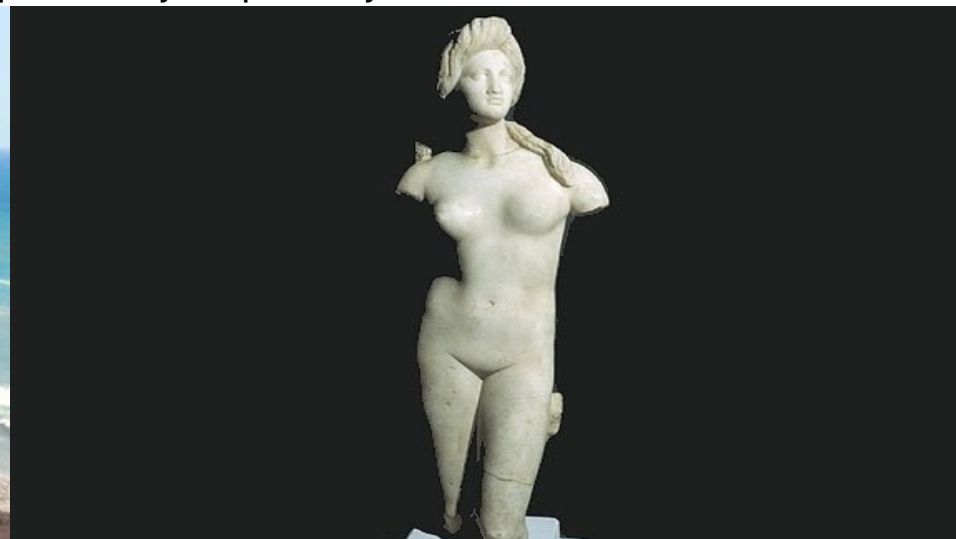
Bogato z znamenitostmi:

- ▶ srednjeveško obzidje z Othellovim stolpom iz 12. stoletja
- ▶ katedrala Sv. Nikolaja
- ▶ arheološki park Salamis



CIPER - ROJSTNI OTOK BOGINJE LJUBEZNI AFRODITE

- ▶ Legenda pravi, da je otok **rojstni kraj boginje ljubezni in lepote Afrodite**, o njenem rojstvu in večni mladosti pa obstaja več mitov, ki jih domačini radi pripovedujejo obiskovalcem
- ▶ V upanju, da bi ostali večno mladi, mnogi preizkusijo v plavanju okoli **Afrodite**



VIRI IN LITERATURA

- ▶ Jurij Senegačnik, Igor Lipovšek, Mirko Pak: EVROPA geografija za 3. letnik gimnazij, založba Modrijan, Ljubljana 2006
- ▶ Wikipedia: stran o Cipru: <http://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus>
- ▶ Uradna stran urada za turizem na Cipru: www.visitcyprus.org.cy/
- ▶ <http://www.etocka.si/ciper-tudi-letos-raj-za-turiste/>
- ▶ http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/cyprus/index_sl.htm
- ▶ Karel Natek in Marjeta Natek: Države sveta 2000
- ▶ Časopis Delo, članek: <http://m.delo.si/clanek/151293>

